

PASS 2

SYSTEMTEORI & PROBLEMANALYS

🕒 40-60 MIN.

Återblick

Börja pass 2 med en kort tillbakablick från pass 1.

- Vad har eleverna med sig från det passet?
- Reflektera kort tillsammans över vad eleverna skrivit i sina exit-tickets om vilken förändring de skulle kunna göra i sina liv (anonymiserat).
- Använd gärna menti.com eller liknande verktyg för att göra ett ordmoln där eleverna får svara på frågan Vad finns det för hinder för dig att påverka och driva förändring?
- Återkom till poängen med många bäckar små och att du genom att göra små förändringar lär dig och öppnar dörrar för framtida påverkan.
- Berätta sedan att ni nu ska gå in på teorier och verktyg för att hantera problem och utmaningar som kan hjälpa till att driva förändring.

Teorigenomgång: Varför är det så svårt med förändring?

Välj själv om det passar att göra en snabb återkopplande sammanfattning av kunskaperna från Moment 1 innan ni går in på att nu prata om systemteori och problemträd.

Berätta för klassen om systemteori. Beskriv kortfattat att i princip allt vi ser i vår värld är system. Det vill säga att vi ser världen som delar som är kopplade och som tillsammans uppfyller ett syfte. När vi pratar system så är resiliens ett viktigt begrepp, alltså hur pass motståndskraftigt och bra ett system är på att återhämta sig från störningar. I många av våra system kan resiliens också betyda att sektorer och samhället kan ha inneboende trögheter inför att förändra sig som en inbyggd skyddsmekanism men som kan vara utmanande om och när vi vill verka för förändring.

Berätta för klassen om verktyget Problemträd som en metod för att analysera komplexa frågor. Förklara att Problemträd är ett verktyg som hjälper oss bryta ut hur komplexa problem uppstår och vad det kan få för effekter. Vi börjar helt enkelt i ett problem, en fråga eller ett påstående och sen ställer vi oss frågan "varför?" för att skapa ett träd där grenarna

blir allt mer konkreta och tillsammans bygger upp ursprungsfrågan/påståendet.

TILL DIN HJÄLP

Som fortbildning till denna modul finns en serie kortfilmer på Future Minds hemsida. När du ska prata om system kan du förbereda dina egna kunskaper med att titta på film 1. Systemteori & resiliens och för att berätta om problemträd och analysering kan du titta på film 5.2 Problemdefinition. Du kan också titta på verktygsbladet om Problemträd som finns bland bilagorna till den här handledningen för att introducera metoden innan eleverna själva ska få arbeta med verktyget.

UPPGIFT

UPPGIFT

Problemträd

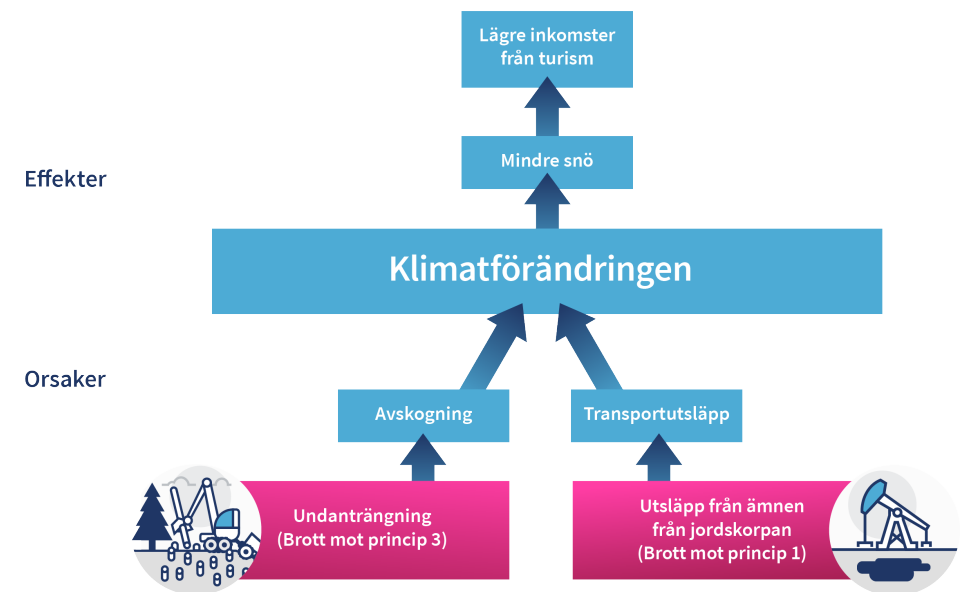
I den här uppgiften kommer eleverna att själva i mindre grupper göra en analys av ett hållbarhetsproblem med hjälp av verktygsbladet Problemträd som du hittar bland bilagorna. Förklara för eleverna hur arbetsgången med Problemträdet går till. Att arbeta med verktyget hjälper till att hitta grundorsaker till problem och utmaningar vilket är en förutsättning för att kunna skapa en lösning.

Låt helst eleverna komma med egna förslag på problem de vill analysera och undersöka, annars kan de använda förslagen nedan. Betona gärna att de kan behöva avgränsa sig. Förslag på problem att analysera:

- Plast i haven. Varför uppstår det och varför är det ett problem? Titta på orsaker och effekter.
- Kemikalier i produkter (välj en produkt). Varför används de och varför kan det vara ett problem? Titta på orsaker och effekter.
- Korrupktion. Varför uppstår det och varför är det ett problem? Titta på orsaker och effekter.

- FakeNews. Varför uppstår det och varför är det ett problem? Titta på orsaker och effekter.
- Fattigdom. Hur uppstår det och varför är det ett problem? Titta på orsaker och effekter.

När eleverna skapat sitt problemträd kan de sedan identifiera och beskriva en eller flera lösningar på någon av orsakerna som de listat till att deras problem finns.

Exempel på ifyllt problemträd